

Socialstyrelsen
103 33 Stockholm

Dnr 27207/2015

Remissvar avseende undantag från vissa bestämmelser i SOSFS 2003:20 (HVB)

Branschorganisationen Svenska Vård har tagit del av och bedömt förslagen om undantag i SOSFS 2003:20. I den situation som den sociala omsorgen befinner sig i just nu, bland annat med hänvisning till det stora antalet ensamkommande barn och ungdomar, är det rimligt att göra undantag, förändringar och vid behov omprioriteringar.

Samtidigt finns risk för att undantagen, på kort sikt, kan komma att påverka kvaliteten eller standarden vid HVB i negativt. På längre sikt är det avgörande att lägga ett större fokus på det konkreta utfallet av sociala tjänster och hur väl verksamheter i social omsorg fungerar för vård- och omsorgstagarna. Till detta menar vi att ett utvecklingsarbete kring hur tillståndsfrågor hanteras är nödvändigt. Socialstyrelsen har en tydlig nyckelroll i arbetet med att skapa bättre förutsättningar för IVO (*Inspektionen för vård och omsorg*) att utveckla sitt arbete med just tillståndsplikt. Vi hoppas att den nu exceptionella situationen ska kunna leda till nödvändig permanent förändring.

Sammanfattningsvis ställer sig Svenska Vård försiktigt positiva till undantagen givet att IVO har kapacitet att utföra tillräcklig och nödvändig tillsyn och att IVO:s tillämpning blir så förutsägbar som möjligt. Annars finns risk att undantagen inte ger avsedd effekt samt att det kan påverka kvalitetskonkurrensen negativt.

Krav på föreståndare

Vi delar uppfattningen att det finns flera olika yrkesgrupper som kan anses som lämpliga för föreståndarrollen vid ett HVB. Där har vi en önskan om en mer permanent ändring i föreskriften avseende HVB. Föreståndarrollen behöver alltid ställas i relation till den tänka verksamhetens målgrupp, inriktning och den tilltänka föreståndarens teoretiska utbildning men också dennes konkreta erfarenhet och övriga lämplighet. Här behöver IVO stöd för att kunna bedöma föreståndarfrågor mer flexibelt.

Framöver vill vi föra en dialog om det inte vore framåtsyftande att införa ett formellt vårdgivarbegrepp i den sociala omsorgen istället för att lämna tillstånd/godkännande till en enskild individ. Det av den enkla anledningen att det är en verksamhet i sin helhet och dess standard som avgör hur väl en den fungerar och primärt inte en enstaka individs lämplighet.

Därtill skulle det vara klokt, i synnerhet givet nuläget, att införa sk. förhandsbesked vad avser föreståndare. Idag är det omständigt att rekrytera en föreståndare. Förhandsbesked skulle väsentligt underlätta för både arbetsgivare och arbetstagare och skulle generellt underlätta etableringen inom vård och omsorg.

Bemanning

Bemanningsfrågor menar vi ska vara upp till utförare att besluta över och ta ansvar för. En sådan professionell frihet är viktig för att exempelvis anpassa bemanningen till när behoven är som störst och på det viset både använda kompetenser och resurser på ett så effektivt och ändamålsenligt vis som möjligt.

Vad gäller den aktuella målgruppen gör vi dock bedömningen att bemanning natttid i normalfallet kommer att vara nödvändig. Vi anser dock inte att det behöver skrivas in i föreskriften att det krävs bemanning natttid utan vi menar att det är tillräckligt med tydlighet kring att vård och omsorg ska vara trygg och säker för vård- och omsorgstagare oavsett verksamhet.

Nyttan med undantag

Det framgår i remissunderlaget att *"De undantag som nu föreslås kommer att gälla tills dess att en revidering av nu gällande författning träder i kraft."* Vi förstår skälen till brådskan med att så snart som möjligt finna flexibla regelverk för att öka antalet platser inom den sociala barn- och ungdomsvården.

Samtidigt ställer vi oss frågan huruvida utförare vågar starta verksamheter om det finns en tämligen stor sannolikhet att kraven justeras om cirka 6 månader. Det kan exempelvis leda till att väl fungerande verksamheter som godkänts enligt undantagen kan stå utan godkänd föreståndare.

Frågan är också om huruvida tilltänka personer som kan komma i ifråga som föreståndare känner en långsiktighet i sitt yrkesliv genom att vara direkt beroende av ett osäkert undantag. Detta påverkar om undantaget om föreståndare kommer att ge avsedd effekt.

Vi menar att det är bättre att tillse att nya och permanenta föreskrifter kommer till stånd snabbare och att parallellt med det utreda vilken nytta ett sk. vårdgivarbegrepp skulle kunna göra inom sociala omsorgen. För det är inte enbart de omsorgsform som nu ligger för handen som är i behov av förenklingar och ökad tydlighet i relation till tillstånd och vissa tillsynsfrågor.

För branschorganisationen Svenska Vård

Dan Nilsson
förbundsdirektör